

METODOLOGIE KVANTITATIVNÍHO VÝZKUMU PODNĚTEM K PŘEMYŠLENÍ

Jitka Kropáčová

JUSZCZYK, S. *Metodológia empirických výskumov v spoločenských vedách*. Bratislava : Vydavateľstvo IRIS, 2003. 137 s. ISBN 80-89018-13-0

Přední osobnosti polské pedagogiky jsou naší odborné veřejnosti dobře známy, počet pedagogických prací publikovaných v Polsku není malý a jejich úroveň je v řadě případů výborná. Recenzovaná práce, kterou do slovenštiny přeložil PhDr. Milan Štefanko, může představovat pohnutku k hlubšímu poznání výsledků dosažených našimi sousedy. Prof. dr hab. Stanislaw Juszczyk je děkanem Fakulty pedagogiky a psychologie Slezské univerzity v Katovicích a vedoucím katedry mediální pedagogiky. Jeho monografie vyšla v Katovicích v roce 2001 pod názvem *Metodologia badan empirycznych w naukach spolecznych*. Její vypracování autor zdůvodňuje konstatováním, že v době permanentních přeměn společnosti jsou ceněny možnosti a perspektivy empirického výzkumu nejen v oblasti společenských věd, ale i pro marketingové průzkumy, průzkumy politických preferencí atp. Zvláštní pozornost, zejména v aplikacích obecné metodologie, autor věnuje empirickým výzkumům ve sportu.

Ačkoli to název jednoznačně nesignalizuje, publikace představuje čtenáři problematiku kvantitativního výzkumu. Otázkám kvalitativního výzkumu se autor hodlá věnovat ve své další publikaci. Těžištěm recenzovaného textu však nejsou matematické úkony spojené se zpracováním výsledků výzkumu. Pozoruhodné jsou zejména prezentované přístupy k provádění výzkumu a k jeho plánování, neboť touto etapou musí každý autor diplomové nebo disertační práce projít a tehdy mu text může napovědět.

Autor publikaci rozčlenil na tři části. První, nazvaná *Typy vedeckých výskumov*, obsahuje otázky výzkumných schémat, kterými jsou experiment, porovnávací výzkum, výzkum za účelem získání přehledu (poznávání vlastností objektů výzkumu a vysvětlování souvislostí), etnografický výzkum a případová studie. První tři jsou schémata kvantitativního výzkumu, poslední dvě patří ke kvalitativnímu výzkumu; kvantitativní a kvalitativní výzkum potom blíže charakterizuje. Dále v této stručné (celkem 6 stran), ale důležité části rozlišuje výzkumy podle jejich účelu – první je spojen s potřebami teoretického a poznávacího charakteru, které určují rozvoj vědy, druhý typ výzkumů je spojen s různými praktickými potřebami (např. průzkumy trhu, výzkumy veřejného mínění).

Základní rozdělení výzkumů, provedené v první části, je východiskem pro druhou část, nazvanou *Štruktúra empirických výskumov v spoločenských vedách*. Tento výklad postupně obsahuje všeobecný vstup do této problematiky,

nejdůležitější informace o problémech a cílech výzkumů, o proměnných, měřicích škálách a indexech proměnných, o výzkumných hypotézách, o metodách a technikách výzkumu a o výzkumných nástrojích, o organizaci výzkumů a také o výběru výzkumné skupiny. Zde za přínosný i originální lze považovat již obecný úvod k této rozsáhlé části. Je těžištěm publikace nejen rozsahem (asi 70 stran), ale i významem, a zejména v přípravné fázi výzkumu může text obou zmíněných částí představovat důležitou pomoc.

Třetí část *Spracovanie a analýza výskumných údajov* se uvedenou problematikou zabývá především z hlediska základních přístupů. Je proto přínosná především při plánování uvedených činností, pro jejich provedení již publikace pokračuje spíše na úrovni diplomové práce, i když předkládá řadu poznatků například o zpracování grafů.

Část *Závery* prezentuje nejdůležitější názory autora na otázky výzkumu i jeho předsevzetí zpracovat obdobnou publikaci věnovanou tentokrát kvalitativnímu výzkumu. Naplnění tohoto předsevzetí je žádoucí, vzniklo by tak relativně ucelené zpracování důležité problematiky. Zatím může zájemce čerpat z rozsáhlého seznamu citovaných prací. Dalším důvodem, proč publikaci S. Juszczuka doporučit, jsou vhodně volené příklady aplikace teorie výzkumu.

Vydavatelům se podařil pozoruhodný a užitečný počín - přeložit a vydat užitečnou publikaci. Částečně to omlouvá nemálo formálních chyb. Práce nabízí širší pohled na problematiku výzkumu, pro pedagogiku je však v plném rozsahu akceptovatelná. Podnětnost publikace je dána jednak u nás přece jen ne zcela běžnými zdroji, z nichž autor čerpá (navíc podle vlastního vyjádření preferuje práce sociologů), ale i tím, že nahlíží na kvantitativní výzkum bez omezení se na výzkum pedagogický. Knihu lze zakoupit zejména ve fakultních či univerzitních prodejnách, podle informace uvedené v knize jsou objednávky přijímány také e-mailem na adrese: stefanko.iris@stonline.sk.